

JAARREKENING 2018

INHOUD

	<i>Pagina</i>
Jaarrekening 2018	
Vereniging en samenstelling bestuur	<i>1</i>
Inleiding op de jaarrekening	<i>3</i>
Balans per 31 december	<i>5</i>
Staat van baten en lasten	<i>6</i>
Kasstroomoverzicht	<i>7</i>
Toelichting behorende bij de jaarrekening 2018	<i>8</i>
Toelichting op de balans	<i>10</i>
Niet uit de balans blijvende verplichtingen en toekenningen	<i>12</i>
Toelichting op de staat van baten en lasten	<i>13</i>
Specificatie en verdeling van kosten naar bestemming	<i>17</i>
Overzicht bezoldiging directie	<i>18</i>
Begroting 2019	<i>19</i>
 Controle verklaring van de onafhankelijke accountant	

Vereniging en samenstelling bestuur

Activiteiten vereniging

De vereniging stelt zich ten doel:

Hulp te bieden aan kwetsbare groepen overal ter wereld, ook in Nederland, om toegang tot en het recht op gezondheidszorg te bevorderen en op basis van kennis en data analyse te getuigen over schendingen van mensenrechten, alsmede het geven van voorlichting aan het publiek, alles in de meest ruime zin des woords.

Statutaire naam, vestigingsplaats en rechtsvorm

De statutaire naam van de Vereniging is Dokters van de Wereld, de vestigingsplaats is Amsterdam. Dokters van de Wereld is een Vereniging met volledige rechtsbevoegdheid.

De vereniging Dokters van de Wereld is ingeschreven in het handelsregister van de Amsterdamse Kamer van Koophandel onder nummer 40539494.

Dokters van de Wereld beschikt over:

- ANBI status (Algemeen Nut Beogende Instellingen);
- CBF keurmerk;
- Privacy statement.

Samenstelling van het BESTUUR

1. Voorzitter: Ton Teunnissen, arts M&G, MPH, epidemioloog;
2. Penningmeester: Hans van Rooijen, financieel management;
3. Secretaris: Roelinde Bakker, innovator en senior projectmanager in de zorg;
4. Algemeen bestuurslid: Annette de Graaf, manager en adviseur volksgezondheid;
5. Algemeen bestuurslid: Chantal van der Horst, plastisch chirurg, deelnemend chirurg Operatie Glimlach;
6. Algemeen bestuurslid: Else Cerezo-Weijzenfeld, advocaat;
7. Algemeen bestuurslid: Els Reijn, arts en medisch adviseur maatschappij en gezondheid.

De bestuurders van Dokters van de Wereld werken onbezoldigd. Bestuurders kunnen net als de vrijwilligers reiskosten declareren.

Verslag van het bestuur

Algemeen:

In 2018 is ingezet op het evalueren van het bestaande beleidsplan 2016-2018 "Tussen hulpverleners en getuigen" en het ontwikkelen van de strategie en beleidskaders 2019-2021. Hierin hebben we een externe consultant gecontracteerd om dit proces te begeleiden en zijn er oriëntatie- en consultatiesessies met het team, management, bestuur en leden georganiseerd. Op de ALV van 10 december 2018 zijn de kaders voor het beleidsplan 2019-2021 "In actie voor het recht op gezondheid" vastgesteld en is het beleidsplan in februari 2019 goedgekeurd.

In 2018 is gekozen om gericht te investeren in de campagnematige aanpak om te testen of we een sterkere vuist kunnen maken door gericht met elkaar op één thema te werken en acties voor doelgroep, publiek en politiek te ontwikkelen. Het deel zijn van een internationale mensenrechtenbeweging vraagt van ons om een sterkere focus op de verandering die we samen willen maken.

Financieel:

Bij het vaststellen van jaarplan en begroting 2018 heeft het bestuur gekozen voor een investering in fondsenwerving privaat en vermogensfondsen. In 2018 is er een nieuwe aanbesteding gemaakt voor de werving van donateurs (door-to-door) via een extern bureau en is er een pilot uitgevoerd met een eigen in-house team. Tevens is in het traject van het ontwikkelen van een nieuw beleidsplan geïnvesteerd middels een extern consultant en is een analyse gemaakt van onze inkomsten-patronen 2013-2018 om meer focus aan te brengen in onze fondsenwervingsstrategie 2019-2021.

We sluiten 2018 af met een positief resultaat van 433k, dit is mede door de bijdrage uit de extra trekking NPL voor het project Kiezen voor Elkaar.

In 2018 is de continuïteitsreserve verhoogd van € 316.111 naar € 366.692 per einde 2018. Dit is in lijn met het reservebeleid van de organisatie dat een continuïteitsreserve van vijf maanden operationele kosten voorschrijft, zodat een onverwachte daling in de inkomsten opgevangen kan worden uit de continuïteitsreserve.

Bestemmingsreserves bevatten gelden waaraan door het bestuur ten behoeve van de doelstelling een bestemming is gegeven. Deze bestemmingsreserve is in 2018 aangevuld uit het bereikte bedrijfsresultaat.

In 2015 en 2017 is geïnvesteerd in twee zorgbussen. In beide jaren is tevens een 'vooruit ontvangen investeringsbijdrage' gevormd. De in 2015 en latere jaren te boeken afschrijvingskosten worden gecompenseerd vanuit dit fonds, zodat ze niet ten laste van dat jaar komen.

Dokters van de Wereld sluit iedere vorm van (speculatief) beleggen uit. Tijdelijk beschikbare liquide middelen worden op euro-spaarrekeningen bij verschillende banken geplaatst (ASN, ING en ABN-AMRO). Het concentratierisico, rente, bankkosten en de score op de Eerlijke Bankwijzer zijn punten van overweging bij de keuze van de bank.

Kwaliteit

Er is verder geïnvesteerd in resultaatgerichte benadering van de organisatie. Er wordt hard gewerkt aan de kwaliteit van processen, met extra focus op ICT en interne systemen. Zowel in het primaire als secundair proces. Er zijn verdere afspraken en kaders vastgesteld met programmeerteams rond dekkingsplannen en vrij te maken tijd voor acquisitie en financieringsaanvragen. Met de groei en ontwikkeling van de organisatie zijn er specifieke plannen ontwikkeld voor 2019-2021 voor het optimaal inzetten van team, hun talenten en de verdere ontwikkeling hiervan.

Inleiding op de jaarrekening

De jaarrekening van 2018 omvat de financiële gegevens van de vereniging Dokters van de Wereld en geeft verantwoording over de opbrengsten, bestedingen en financiële positie van de organisatie.

De jaarrekening is opgesteld volgens de Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties van de Raad voor de Jaarverslaggeving. Het doel van deze richtlijn is uniform inzicht te verschaffen in de werving van fondsen en de daadwerkelijke besteding aan het doel waarvoor deze fondsen geworven zijn. In aanvulling daarop hebben de Vereniging Fondsenwervende Instellingen (VFI) en het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) enkele richtlijnen opgesteld. Zo past Dokters van de Wereld bijvoorbeeld de VFI-regeling 'Beloning directeuren' en de VFI-richtlijn 'Financieel beheer goede doelen' toe.

Het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) beoordeelt het bestuur en beleid van fondsenwervende instellingen, hoe geld wordt geworven, hoe het wordt besteed en hoe daarover verslag wordt uitgebracht. Om in aanmerking te komen voor het CBF-keurmerk moet aan een aantal vaste regels zijn voldaan. Een voorbeeld daarvan is de inrichting van het jaarverslag en de jaarrekening volgens de bovengenoemde Richtlijn 650. Dokters van de Wereld is in 2017 na de gebruikelijke, periodieke hertoetsing door het CBF opnieuw erkend als keurmerkhouder.

Toelichting op de inkomsten

Het werk van Dokters van de Wereld wordt mede mogelijk gemaakt door financiële steun van particulieren, bedrijven, fondsen, loterijen en bijdragen in natura in de vorm van "gedoneerde" vrije tijd van de vele vrijwilligers. De inkomsten worden onderverdeeld in 'Baten van particulieren', 'Baten van vermogensfondsen', 'Baten van Subsidies van Overheden', 'Baten van loterijorganisaties', 'Baten van bedrijven' en 'Overige baten'.

In 2018 stegen de totale inkomsten van € 1.944.303 in 2017 naar € 2.423.446 in 2018. Dit is hoger dan de begroting van € 2.231.743. De stijging wordt met name veroorzaakt door de bestedingen van het project Kiezen voor Elkaar, de begrote uitgaven bedroegen € 326.571, de werkelijke uitgaven waren € 87.159, een verschil van € 239.412.

Baten van particulieren

Dokters van de Wereld heeft in 2018 een bedrag van € 606.578 opgehaald bij particulieren. Ten opzichte van 2017 is dit een stijging van € 22.029, voornamelijk als gevolg van hogere inkomsten nalatenschappen. De structurele steun vanuit donateurs is belangrijk in ons werk. Hierin investeren we extra op binding & behoud.

Baten van loterijorganisaties

De bijdrage van de Nationale Postcode Loterij is erg belangrijk voor ons werk. De jaarlijkse bijdrage maakt een groot verschil, en mede dankzij de bijdrage uit de extra trekking zijn zij een nog grotere partner van Dokters van de Wereld geworden. In 2018 ontvingen we uit de extra trekken een projectsubsidie van € 554.000 ten behoeve van ons monzorgproject Kiezen voor Elkaar (2018-2020). In 2018 werd het beneficiërschap van Dokters van de Wereld met de Nationale Postcode Loterij als positief geëvalueerd door de Postcode Loterij en is het partnerschap voor wederom vijf jaar verlengd. Ook ontvangt Dokters van de Wereld een kleine bijdrage uit de Vrienden Loterij.

Donaties in tijd

Dokters van de Wereld is een vrijwilligersorganisatie. Naast donaties in geld ontvangt Dokters van de Wereld ook veel donaties in tijd. Niet alleen bestaat de bezetting van het hoofdkantoor voor een deel uit vrijwilligers, ook voor de projecten zijn de bijdragen van medische vrijwilligers van grote waarde. Zo gaan de chirurgische teams op vrijwillige basis mee met de missies van het Operatie Glimlach project en wordt het Zorgrecht en Zorgcafé project grotendeels uitgevoerd door vrijwilligers.

Toelichting op de bestedingen

De bestedingen worden uitgesplitst in de volgende categorieën:

1. Besteed aan doelstellingen; deze bestedingen bestaan uit structurele hulp, noodhulp, voorbereiding en coördinatie vanuit Nederland ten behoeve van de binnenlandse en buitenlandse hulpprojecten en voorlichting en bewustwording.
2. Werving van baten (fondsenwerving)
3. Beheer en Administratie

In 2018 bedroegen de totale bestedingen € 1.990.380, waarvan € 1.533.190 is besteed aan de doelstellingen, € 383.500 aan fondsenwerving en € 73.690 aan kosten voor beheer en administratie. Daarmee komt het percentage "besteed aan doelstellingen" op 77,0%. De totale bestedingen kwamen ruim lager uit dan begroot, namelijk € 212.277.

1. Besteed aan doelstellingen

Directe kosten projecten Mdm NL

De meeste activiteiten van Dokters van de Wereld zijn gericht op de uitvoering en ondersteuning van projecten met een structureel karakter, die een looptijd van 3 tot 5 jaar hebben. Het merendeel van de projecten wordt door Dokters van de Wereld zelfstandig uitgevoerd in o.a. Nederland en middels Operatie Glimlach in Tanzania en Sierra Leone. Dokters van de Wereld voert zelf geen noodhulpactiviteiten uit. Dokters van de Wereld ondersteunt echter wel noodhulp projecten van zusterorganisaties binnen het Médecins du Monde netwerk. Gedurende het jaar ondersteunen wij en vragen wij aandacht voor projecten van het Médecins du Monde netwerk. Vanuit de ketenaanpak is pleitbezorging en datacollectie binnen onze eigen programma's sterker ingebed. Er is een onderzoeksagenda vastgesteld binnen ieder programma en op prioritaire thema's. Vanuit onze rol als pleitbezorger zijn er zowel ad hoc acties uitgevoerd als structurele acties vanuit de gekozen prioritaire gebieden. De kosten voor structurele, noodhulp en pleitbezorging bedroegen € 1.533.190.

Voorlichting en bewustwording

Dokters van de Wereld biedt directe hulp en steun aan kwetsbaren en getuigt van misstanden die wij zien. Voorlichting aan en bewustwording van het publiek en specifieke doelgroepen is een belangrijk onderdeel van ons werk en maakt deel uit van onze missie. In 2018 is € 227.932 besteed aan voorlichting en bewustwording. Dit geld is besteed aan het opzetten en uitvoeren van het voorlichtings- en bewustwordingsbeleid in de vorm van onder andere evenementen, campagnes en publieksvoorlichting. Tevens draagt de communicatieafdeling actief bij in pleitbezorging en ondersteunt programmateams in de ontwikkeling en uitvoering van communicatieactiviteiten en campagnes. In 2018 is ingezet om campagnematig werken te testen waarbij het thema seksuele reproductieve gezondheid als pilot is gekozen. In samenwerking met het team van hulpverlening, data en onderzoek, pleitbezorging en communicatie zijn verschillende acties ontwikkeld waaronder een publiekscampagne "ongewenst zwanger", een startnotitie en acties gericht op de politiek. Voor het ontwikkelen en uitrollen van deze activiteiten zijn ook extra fondsen aangeschreven vanuit lopende programma's. Zo is voorlichting en bewustwording meer ingebed binnen de programmabegroting.

2. Werving baten (fondsenwerving)

In 2018 heeft Dokters van de Wereld € 383.500 besteed aan de werving van eigen baten. De uitgaven aan werving van baten zijn boven de begroting voor 2018, € 343.940, met name vanwege hogere kosten Door-to-Door werving. In deze bestedings-categorie worden kosten opgenomen voor de werving van donateurs, marketing, fondsenwervende mailingen, organisatie van evenementen, aanvragen bij bedrijven en fondsen. De relatieve verhouding van de wervingskosten baten t.o.v. de totale lasten is 19,2%.

3. Middelen besteed aan beheer & administratie

Onder deze categorie vallen kosten die niet direct toegerekend kunnen worden aan onze doelstelling of fondsenwerving. Dit betreft een deel van de kosten voor het management en de financiële- en personeelsadministratie. In 2018 kwamen deze kosten uit op € 73.690, € 12.266 boven de begroting. Met 3,7% kosten voor beheer en administratie komt Dokters van de Wereld dit jaar in overleg met het bestuur boven het door het bestuur vastgestelde maximum van 4% uit.

Vereniging Dokters van de Wereld

Balans per 31 december

na voorgestelde resultaat bestemming

ACTIVA	2018	2017
Vaste activa		
Financiële vaste activa	10.447	10.097
Materiële vaste activa	<u>139.338</u>	<u>187.321</u>
	149.785	197.418
Vorderingen en overlopende activa		
Kortlopende vorderingen	<u>919.598</u>	<u>631.268</u>
	919.598	631.268
Liquide middelen	632.006	506.254
	<u>1.701.389</u>	<u>1.334.940</u>

PASSIVA	2018	2017
Reserves en fondsen		
Continuïteits reserve	366.692	316.111
Bestemmings reserve	<u>903.222</u>	<u>520.744</u>
	1.269.914	836.855
Langlopende schulden		
Vooruitontvangen investeringsbijdrage	89.993	128.386
	89.993	128.386
Kortlopende schulden		
Crediteuren	92.690	89.274
Vooruitontvangen opbrengst uit loterijen en programma verplichtingen	151.200	130.085
Belastingen en premies sociale verzekeringen	27.040	25.463
Overige schulden	<u>70.552</u>	<u>124.877</u>
	341.482	369.699
	<u>1.701.389</u>	<u>1.334.940</u>

Staat van baten en lasten

	Werkelijk 2018	Begroot 2018	Werkelijk 2017
BATEN			
Baten van particulieren	606.578	495.600	584.549
Baten van bedrijfsleven	12.134	90.900	15.388
Baten van vermogensfondsen	619.983	746.750	469.256
Baten van loterijorganisaties	1.055.043	800.500	811.125
Baten van subsidies van overheden	91.049	63.000	25.025
Baten van andere fondsenwervende org.	0	0	0
Som van de geworven baten	2.384.787	2.196.750	1.905.343
Overige baten	38.659	34.993	38.960
Som der baten:	2.423.446	2.231.743	1.944.303
LASTEN			
Besteed aan doelstellingen			
Voorlichting/bewustmaking	227.932	295.891	212.714
Voorbereiding en coördinatie	0	-	131.549
Bijdrage projecten MdM France	0	-	51.336
Directe kosten projecten MdM NL	1.305.258	1.501.402	1.171.952
	1.533.190	1.797.293	1.567.551
Werving baten			
Eigen fondsenwerving	383.500	343.940	243.112
	383.500	343.940	243.112
Beheer en administratie			
Kosten beheer en administratie	73.690	61.424	124.238
	73.690	61.424	124.238
Overige lasten			
Som der lasten	1.990.380	2.202.657	1.934.901
Saldo voor financiële baten en lasten	433.066	29.086	9.402
Saldo van baten en lasten	433.066	29.086	9.402
Resultaatbestemming			
Toevoegingen / onttrekkingen aan de continuïteits reserve	-	-	-
bestemmingsreserve	433.066	29.086	9.402
	433.066	29.086	9.402

Kasstroomoverzicht

		2018		2017
Overschot / (Tekort)	433.066		9.402	
Afschrijvingen	65.760		61.785	
Cashflow		498.826		71.187
Stijging / (daling) kortlopende schulden	-28.217		3.835	
Stijging / (daling) langlopende schulden	-38.393		-282.690	
Stijging / (daling) financiële activa	-350		2.230	
Stijging / (daling) vorderingen	-288.330		-15.016	
Correctie bestemmingsreserve	-7		0	
		-355.297		-291.641
Operationele cashflow		143.529		-220.454
Investeringen in vaste activa	-17.777		-71.274	
Cashflow uit investeringen		-17.777		-71.274
Mutatie liquide middelen		125.752		-291.728
Beginsaldo liquide middelen		506.254		797.982
Eindsaldo liquide middelen		632.006		506.254
Mutatie liquide middelen		125.752		-291.728

Grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld conform de "Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 Fondsenwervende Instellingen" (RJ650). Het doel van deze richtlijn is goed inzicht te geven in de kosten van een organisatie en de besteding van inkomsten in relatie tot het doel waarvoor de fondsen bijeengebracht zijn. Deze richtlijn wordt door het Centraal Bureau Fondsenwerving toegepast en getoetst voor verlenging van het CBF keurmerk.

Deze jaarrekening is opgesteld naar de grondslag van historische kosten.

Vergelijkbare cijfers

De vergelijkbare cijfers over het voorgaande boekjaar zijn waar nodig aangepast voor vergelijkingsdoeleinden.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

De activa en passiva zijn opgenomen voor de nominale waarde tenzij in onderstaande toelichting anders is vermeld.

Materiële vaste activa

De materiële activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, onder aftrek van de jaarlijkse afschrijvingen, welke worden berekend op basis van de geschatte economische levensduur.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk zijn aan de nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van de vereniging.

Reserve

De opbouw van reserve is nodig om de continuïteit van onze projecten te waarborgen. We streven naar een continuïteitsreserve van drie tot zes maanden vaste noodzakelijke kosten.

Deze reserve voldoet aan de eis van het CBF dat de continuïteitsreserve niet hoger mag zijn dan maximaal anderhalf keer de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie.

Het gedeelte van het eigen vermogen waaraan door het bestuur een specifieke bestemming wordt gegeven, wordt aangeduid als bestemmingsreserve. Deze bestemming kan ook weer door het bestuur worden opgeheven. Mutaties in de reserves gebeuren vanuit de resultaatsbestemming.

Langlopende schulden

Vooruit ontvangen opbrengst uit loterijen en programma verplichtingen

Dit zijn bedragen die we ontvangen hebben in 2018, maar betrekking hebben op activiteiten die plaats vinden in 2018 of later.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden zijn verplichtingen met een looptijd korter dan één jaar en zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, tenzij anders is aangegeven.

Toelichting behorende bij de jaarrekening 2018**Resultaatbepaling**

In de jaarrekening zijn de ontvangsten en uitgaven toegerekend aan de periode, waarop deze betrekking hebben.

Voor zover van toepassing is de begroting ter vergelijking opgenomen.

Baten uit eigen fondsenwerving

Dit betreft voornamelijk baten uit mailing-acties, evenementen, donaties en nalatenschappen.

Eveneens zijn inkomsten en subsidies van bedrijven, stichtingen en vermogensfondsen hieronder opgenomen.

Deze inkomsten worden opgenomen in het boekjaar waarin de bestedingen hebben plaatsgevonden.

Baten uit nalatenschappen worden opgenomen in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld dan wel ontvangen is.

Baten uit acties derden

De ontvangen bijdragen van de Nationale Postcode Loterij en de Vriendenloterij zijn als 'Baten acties derden' opgenomen.

Besteed aan doelstelling, werving baten, gezamenlijke acties en beheer en administratie

De bestedingen bestaan uit organisatiekosten en directe kosten. Onder organisatiekosten worden verstaan de personeelskosten, huisvestingskosten kantoor, automatisering en algemene kosten, alsmede afschrijvingen.

Onder directe kosten verstaan we kosten die direct betrekking hebben op een bepaalde doelstelling, werving baten, gezamenlijke acties of beheer en administratie.

De verdeling van de organisatie kosten is gebaseerd op de tijdsbesteding per bovenstaande activiteit uitgedrukt als percentage van de salaris kosten.

In 2018 hadden de project kosten grotendeels betrekking op de doelstelling 'structurele hulp'.

De kosten voor publiciteit en communicatie kunnen of 'fondsenwervend' of 'voorlichtend en bewustmakend' danwel beide zijn.

Voor de verdeling van deze kosten wordt per kostensoort gekeken naar de activiteit en wat we met deze activiteit willen bereiken;

of we willen fondsenwerven of voorlichten en bewustmaken of beide.

In 2018 hadden de kosten voor publiciteit en communicatie voor 15 % betrekking op Voorlichting en bewustmaking en voor 85 % op Fondsenwerving.

Kosten toerekening

De toerekening van kostensoorten naar de in de staat van baten en lasten opgenomen doelstellingen gebeurt als volgt:

Lasten die direct in verband staan met één van de doelstellingen worden rechtstreeks toegerekend. Kosten waar dit niet direct voor geldt, worden door middel van een verdeelsleutel toegerekend, gebaseerd op een beoordeling van de relatieve tijdsbesteding aan deze doelstelling door de verschillende afdelingen. Deze verdeelsleutel is gekoppeld aan de kosten van deze afdelingen.

Kostensoort	Doelstelling	Werving	Beheer & administratie	Totaal
Bestuurskosten	0%	0%	100%	100%
Directie	70%	20%	10%	100%
Communicatie	100%	0%	0%	100%
Fondsenwerving	15%	85%	0%	100%
Financien en ICT	80%	0%	20%	100%
HR/personeelsmanagement	90%	0%	10%	100%
Office management	80%	0%	20%	100%

De verdeelsleutel is met de start van nieuw beleidsplan 2018-2021 opnieuw vastgesteld in 2018. In de keuze voor het verdelen van kosten kennen we grotendeels kosten toe aan doelstellingen. In de organisatie en uitvoering van onze programma's werken we actief samen in het bereiken van structurele oplossingen met alle afdelingen, tegelijkertijd zijn vrijwilligers de spil in onze organisatie. De rekrutering en begeleiding van vrijwilligers is belegd bij HR, projectleiders als wel medewerkers, op alle afdelingen werken vrijwilligers actief mee.

We leven van giften en donaties uit fondsen, dit maakt dat werving een belangrijk tweede deel in kostenverdeling is. Hierin is het team van fondsenwerving verantwoordelijk voor de werving en is ook de directeur actief in het verkennen van kansen en aanschrijven van fondsen. In 2018 is er hard gewerkt aan een nieuwe beleidsplan 2019-2021. Specifieke leden/ medewerkers als wel specifieke kosten zijn gericht op het zorgdragen voor toezicht, goed beleid en goed georganiseerde interne organisatie. Deze kosten rekenen we toe aan beheer en administratie. In ons streven houden we deze kosten zo laag mogelijk. Echter, ieder jaar vinden we het even belangrijk dat nodige investeringen in de organisatie uitgevoerd worden om onze ambities waar te maken. We volgen hier de ingezette lijnen uit het voorgaande beleidsplan en verwachten geen wijzigingen in de verdeelsleutel.

Grondslagen kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is een overzicht van de geldmiddelen die in 2018 beschikbaar zijn gekomen en het gebruik van deze middelen. Het overzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Toelichting op de balans

in EUR

Financiële vaste activa

	2018	2017
Waarborgsommen	10.447	10.097
	<u>10.447</u>	<u>10.097</u>

De waarborgsom betreft een bedrag ad EUR 9.000 ten behoeve van de verhuurder van de kantoorruimte op de Nieuwe Herengracht te Amsterdam, alsmede enkele kleinere posten.

Materiële vaste activa

	computer apparatuur	database	inventaris	zorgbus	totaal
Aanschafwaarde per 31 december 2017 *	68.651	62.547	48.432	191.963	371.593
Cumulatieve afschrijving per 31 december 2017	-39.680	-60.683	-20.335	-63.574	-184.272
<i>Boekwaarde per 1 januari 2018</i>	<u>28.971</u>	<u>1.864</u>	<u>28.097</u>	<u>128.389</u>	<u>187.321</u>
Desinvesteringen aanschafwaarde 2018	3	-	-	-3	-
Desinvesteringen cumulatieve afschrijvingen	766-	-	-	-	766-
Investerings 2018	17.777	-	0	-	17.777
Afschrijvingen 2018	-15.647	-1.551	-9.403	-38.393	-64.994
Aanschaffingswaarde per 31 december 2018	86.431	62.547	48.432	191.960	389.370
Cumulatieve afschrijving	-56.093	-62.234	-29.738	-101.967	-250.032
Boekwaarde per 31 december 2018	<u>30.338</u>	<u>313</u>	<u>18.694</u>	<u>89.993</u>	<u>139.338</u>

*) Dit betreft de aanschafwaarde van de nog aanwezige inventaris en computer apparatuur.

Vorderingen en overlopende activa

2018

2017

Vorderingen

Alle vorderingen hebben, evenals op 31 december 2018, een overeengekomen looptijd korter dan één jaar.

Vooruitbetaalde bedragen	19.791	34.315
Nalatenschappen	132.738	27.000
Fondation L'Oreal	45.000	45.000
EU Aid	29.125	0
NPL	500.000	500.000
Donoren	125.000	10.000
Uitkering ziekengeldverzekering	0	8.848
Te ontvangen rente	266	921
Overige donoren (35k Adessium, 15k RCOAK)	50.000	0
Overige vorderingen	5.870	0
Voorschotten Missies	11.808	0
Pensioen	0	5.184
	<u>919.598</u>	<u>631.268</u>

Dit betreft vooruit betaalde kosten en nog te ontvangen opbrengsten 2018.

Toelichting op de balans

in EURO 's

	2018	2017
Liquide middelen		
ABN-AMRO Bank N.V.	284.712	89.439
ING	97.294	57.164
ASN	250.000	358.169
Kas	0	2.343
Kas US \$	0	508
Kruisposten	0	1.369-
	<u>632.006</u>	<u>506.254</u>
Reserves en fondsen		
	2018	2017
Continuïteitsreserve		
Continuïteitsreserve: stand per 1 januari	316.111	316.111
Toevoeging/onttrekking	50.581	-
Continuïteits reserve: stand per 31 december	<u>366.692</u>	<u>316.111</u>
Bestemmingsreserve		
Bestemmingsreserve: stand per 1 januari	520.744	11.342
Mutatie 2018	-50.588	0
Toevoeging/onttrekking reguliere activiteiten	-33.775	9.402
Toevoeging NPL	0	500.000 (*)
Toevoeging Kiezen voor Elkaar	466.841	0
Bestemmingsreserve : stand per 31 december	<u>903.222</u>	<u>520.744</u>

Het resultaat van 2018 bedraagt EUR 433.066 en wordt in zijn geheel toegevoegd aan de bestemmingsreserve.

Conform de nieuwe RJ650 wordt de bijdrage van € 0,5 miljoen van de Nationale Postcode Loterij met betrekking tot 2018, die in 2019 is ontvangen, verantwoord als een vordering op balansdatum 2018. Om redenen van vergelijking, zijn de vergelijkende cijfers van 2017 zijn aangepast, wat betekent dat de bijdrage van € 0,5 miljoen van de Nationale Postcode Loterij, die werd ontvangen in 2018 is toegevoegd aan de vorderingen op de balansdatum van eind 2017. Het extra overschot is toegevoegd rechtstreeks naar de reserves. Als gevolg hiervan is de bestemmingsreserve op de balansdatum van 2017 € 0,5 miljoen hoger dan eindsaldo van de bestemmingsreserves zoals gepresenteerd in de jaarrekening 2017.

Continuïteitsreserve

De huidige continuïteitsreserve is groot genoeg om, op basis van de begroting van 2019, gedurende vijf maanden de vaste noodzakelijke organisatiekosten te dekken.

Onder noodzakelijke kosten wordt verstaan de kosten eigen fondsenwerving, de uitvoeringskosten eigen organisatie (excl afschrijvingen en eenmalige kosten) en 75% van de kosten voor voorlichting en bewustmaking.

Langlopende schulden

	2018	2017
Vooruitontvangen investeringsbijdrage		
Vooruitontvangen investeringsbijdrage	128.386	148.378
Onttrekking aan de reserve	-38.393	19.992-
Vooruitontvangen investeringsbijdrage stand per 31 december	<u>89.993</u>	<u>128.386</u>

De reserve is gevormd ten behoeve van de zorgbus. Deze is volledig gefinancierd door de NPL in het kader van het kort lopende project 'Zorgbuzz'.

Kortlopende schulden en belastingen

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Onder de kortlopende schulden bevinden zich, evenals op 31 december 2017, géén posten met overeengekomen looptijd die langer is dan 1 jaar.

	2018	2017
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonbelasting	27.040	25.468

Toelichting op de balans

in EURO's

2018   **2017****Project verplichtingen en vooruitontvangen***Projecten onder regie van Dokters van de Wereld*

Vermogensfondsen	39.700	55.195
Overige projecten en vooruitontvangen bedragen	111.500	74.890

Te besteden tbv projecten en vooruitontvangen	<u>151.200</u>	<u>130.085</u>
--	----------------	----------------

Crediteuren	<u>92.690</u>	<u>89.274</u>
--------------------	---------------	---------------

2018   **2017****Overige schulden**

Pensioen	200	0
Reservering vakantiegeld	34.530	36.074
Reservering vakantiedagen	27.939	28.837
MdM France bijdrage voor 2017	0	10.000
Te betalen kosten	7.883	26.580
Overige schulden	0	23.386
	<u>70.552</u>	<u>124.877</u>

Niet uit de balans blijvende verplichtingen en toekenningen**Huurverplichtingen**

Dokters van de Wereld is in oktober 2018 een huurovereenkomst aangegaan voor het kantoor aan de Nieuwe Herengracht. Deze overeenkomst eindigt op 31 december 2021.

Op jaarbasis bedraagt de huur € 57.196 per einde 2018; er is een borg gestort van € 9.000.

Er zijn een aantal kleinere borgsommen gestort voor een totaal van € 1.447.

Toekenningen

Dokters van de Wereld is beneficiënt van de Nationale Postcode Loterij. In 2018 hebben wij wederom € 500.000 mogen ontvangen. Eind 2018 heeft de NPL toegezegd het beneficiëntschap met 5 jaar te verlengen. Daarnaast is in 2018 een extra eenmalige donatie van de NPL ter grootte van € 554.000 ten behoeve van het project Kiezen voor Elkaar ontvangen. Het project loopt voor een periode van 3 jaar.

Het op 31 december 2018 nog niet bestede gedeelte ad EUR 466.841 toegevoegd aan de bestemmingsreserve.

Met Adessium Foundation werd in 2016 een donorovereenkomst gesloten. In totaal wordt EUR 440.000 gedoneerd, de overeenkomst loopt tot en met juni 2019.

Toelichting op de staat van baten en lasten

		begroot	in Euro's
BATEN	2018	2018	2017
Baten van particulieren			
- Diverse donateurs	462.911	494.100	487.169
- Nalatenschappen	142.163	-	96.324
- Contributie lidmaatschap	1.504	1.500	1.056
Baten van particulieren	<u>606.578</u>	<u>495.600</u>	<u>584.549</u>
Baten van bedrijfsleven	12.134	90.900	15.388
Baten van vermogensfondsen	619.983	746.750	469.256
Baten van loterijorganisaties	1.055.043	800.500	811.125
Baten van subsidies van overheden	91.049	63.000	25.025
Baten van andere fondsenwervende organisaties	-	-	-
Som van geworven baten	<u>2.384.787</u>	<u>2.196.750</u>	<u>1.905.343</u>
Overige baten	38.659	34.993	38.960
Som van de baten	<u>2.423.446</u>	<u>2.231.743</u>	<u>1.944.303</u>

Alle subsidies betreffen incidentele subsidies

Toelichting op de staat van baten en lasten

LASTEN

PROGRAMMA'S HULPVERLENING EN PLEITBEZORGING

Specificatie en verdeling van kosten naar bestemming

Voorlichting en bewustmaking	begroot		
	2018	2018	2017
Communicatiekosten algemeen	32.773	77.500	45.831
Personeel en vrijwilligers	111.139	103.829	81.302
Organisatiekosten	84.020	114.562	85.581
	<u>227.932</u>	<u>295.891</u>	<u>212.714</u>
Vorbereiding en coördinatie			
Vorbereiding en coördinatie	-	-	131.549
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>131.549</u>
Bijdrage projecten onder regie van Médecins du Monde (MdM-F)			
Noodhulp			
Syrië	-	-	10.000
Griekenland	-	-	240
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>10.240</u>
Toerekening organisatie kosten	-	-	41.096
Totaal bijdrage projecten onder regie van Médecins du Monde - Frankrijk	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>51.336</u>
Directe kosten projecten onder regie van Dokters van de Wereld			
Structurele hulp			
Zorgrecht	481.732	479.427	326.923
Zorgbuzz	56.981	47.993	272.312
Migratie Response Nederland	-	-	24.317
Operatie Glimlach	247.806	229.104	183.938
Solidariteitsplan Europa	118.040	87.899	6.341
Innovatie Lab	94.988	100.928	5.239
Pleitbezorging & onderzoek	56.261	50.094	32.497
PSO	59.744	59.156	23.769
Zorgcafé	102.547	120.231	296.616
Kiezen voor Elkaar	87.159	326.571	-
Totaal directe kosten projecten Dokters van de Wereld	<u>1.305.258</u>	<u>1.501.402</u>	<u>1.171.952</u>
Totaal lasten programma's en pleitbezorging	<u>1.533.190</u>	<u>1.797.293</u>	<u>1.567.551</u>

Toelichting op de staat van baten en lasten

in Euro's

	Begroot		
	2018	2018	2017
Werving lasten			
Kosten database	22.631	0	123
Overige kosten	130.703	113.782	69.385
Mailing acties	54.858	56.500	49.390
Bankkosten	6.545	10.000	6.980
	<u>214.738</u>	<u>180.282</u>	<u>125.878</u>
Personeel en vrijwilligerskosten	104.061	88.298	53.683
Organisatiekosten	64.701	75.360	63.551
	<u>383.500</u>	<u>343.940</u>	<u>243.112</u>
Beheer & administratie			
Personeel en vrijwilligerskosten	58.243	47.750	75.092
Organisatiekosten	15.447	13.674	49.146
	<u>73.690</u>	<u>61.424</u>	<u>124.238</u>
Totale lasten	1.990.380	2.202.657	1.934.901

Toelichting op de staat van baten en lasten

in Euro's

Personeelskosten	2018	Begroot 2018	2017
Personeelskosten			
Personeelskosten doelstellingen	889.266	858.436	942.294
Personeelskosten fondsenwerving	130.803	127.001	39.188
Personeel beheer en administratie	58.243	47.750	75.092
	<u>1.078.312</u>	<u>1.033.188</u>	<u>1.056.574</u>
Bruto-salarissen			
Bruto-salarissen	792.464	763.543	780.826
Reservering vakantiegeld	63.275	60.431	61.799
	<u>855.739</u>	<u>823.974</u>	<u>842.624</u>
Sociale lasten en pensioenpremies			
Sociale lasten	149.303	154.967	158.474
Pensioenpremies personeel	73.270	54.248	55.476
	<u>222.573</u>	<u>209.214</u>	<u>213.950</u>

Overige personeelskosten	2018	Begroot 2018	2017
Ziekteverzuim verzekering	23.728	25.000	19.475
Personeelsverzekeringen (WGA/Ongevallen)	5.336	1.350	0
Uitkering ziekteverzekering/UWV	11.645	-	28.325
Ingehuurd personeel	5.000	4.200	4.764
Reis- en verblijfskosten	36.645	37.250	20.480
Opleidingskosten	2.040	10.000	507
Kantiekosten	9.632	5.900	11.698
Kosten arbo-diensten	1.240	2.000	2.589
Werving en selectie	2.615	2.000	442
Overige personeelskosten	4.242	5.000	0
	<u>78.833</u>	<u>92.700</u>	<u>31.630</u>

Toelichting personeelskosten:

Gemiddeld aantal medewerkers

In 2018 waren gemiddeld 19,1 werknemers in dienst op basis van een volledig dienstverband (2017: 18,0)

Afschrijvingskosten	2018	Begroot 2018	2017
Afschrijving inventaris	9.403	9.300	9.402
Afschrijving computerapparatuur	15.647	39.000	11.461
Afschrijving zorgbussen	38.393	32.993	34.052
Afschrijving database	1.551	5.000	6.870
	<u>64.994</u>	<u>86.293</u>	<u>61.785</u>

Huisvestingskosten	2018	Begroot 2018	2017
Huur en service kosten	45.677	44.500	53.796
Schoonmaakkosten	14.322	12.000	14.718
Overige huisvestingskosten	2.533	4.700	6.000
	<u>62.532</u>	<u>61.200</u>	<u>74.514</u>

Kantoor- en algemene kosten	2018	Begroot 2018	2017
Kantoorartikelen	1.788	4.100	3.317
Telefoon, Fax en internet	1.599	2.500	3.704
Portokosten	1.509	1.700	1.430
Kopieerkosten	4.307	3.000	4.937
Abonnementen	576	0	511
Contributies	11.980	9.500	10.739
Administratiekosten	9.335	11.000	4.407
Automatiseringskosten	47.770	34.000	38.130
Diverse verzekeringen	3.678	0	2.899
Accountants en advieskosten	37.922	12.500	54.271
Bank en kas kosten	272	0	0
Overige algemene kosten	4.926	-	5.297
Vakliteratuur	-	500	397
Bestuurskosten	2.398	3.000	6.138
Kosten vrijwilligers	2.236	6.900	5.626
	<u>130.296</u>	<u>88.700</u>	<u>141.803</u>

Totaal kantoorkosten

Kantoorkosten doelstellingen	285.824	278.845	279.914
Kantoorkosten fondsenwerving	36.129	36.372	10.225
Kantoor beheer en administratie	14.702	13.676	19.593
	<u>336.655</u>	<u>328.893</u>	<u>309.732</u>

Specificatie en verdeling kosten naar bestemming, 2018

	Doelstelling				Werving baten	B&A	Totalen		
	Voorlichting bewustmaking	Voorbereiding en coördinatie	Structurele hulp	Noodhulp	Werving baten	Beheer en Administratie	Totaal 2018	Budget 2018	Totaal 2017
1 Bijdrage projecten MdM								0	10.240
2 Directe project kosten	0	0	327.904	0	0	-	327.904	627.300	927.757
3 Publiciteit en communicatie	32.773	0	0	0	0	-	32.773	65.000	127.133
4 Fondsenwerving	0	0	0	0	214.737	-	214.737	180.282	179.561
5 Personeelskosten	168.704	0	799.015	0	142.309	62.925	1.172.953	1.139.775	412.108
6 Huisvestingskosten	7.958	0	42.101	0	7.959	3.238	61.256	61.200	74.514
7 Kantoor-en algemene kosten	15.110	0	79.935	0	15.110	6.149	116.304	75.800	141.803
8 Afschrijvingen	3.386	0	56.303	0	3.386	1.378	64.453	53.300	61.785
Totaal kosten	227.931	0	1.305.258	0	383.501	73.690	1.990.380	2.202.657	1.934.901

Directie

Dokters van de Wereld heeft een eenhoofdige directie.

Per 31-12-2013 is Arianne de Jong door het bestuur aangesteld als Algemeen Directeur, na reeds een jaar als interim directeur werkzaam te zijn geweest.

Het jaarinkomen van de directeur is lager dan het maximum zoals is vastgesteld op 30 oktober 2018 op basis van de BSD-score per 1 juli 2018. De totale BSD-score is 380 (functiegroep G), het hierbij behorende salaris bedraagt € 107.022.

Overzicht bezoldiging directie

Naam	Arianne de Jong
Functie	Algemeen Directeur
Dienstverband	
Aard	Onbepaald
Uren (voltijds werkweek)	40
Parttime percentage	100%
Periode	01-01-2018 t/m 31-12-2018
Bezolding (in EUR)	
Jaarinkomen:	
Bruto loon/ salaris	73.656
Vakantiegeld	5.892
Eindejaarsuitkering, 13e/ 14e mnd	
Variabel jaarinkomen	
Totaal jaarinkomen	<u>79.548</u>
SV lasten (werkgeversdeel)	10.728
Belastbare vergoedingen/ bijtellingen	0
Pensioenlasten (werkgeversdeel)	6.025
Overige beloningen op termijn	0
Uitkering beëindiging dienstverband	<u>0</u>
Totaal overige lasten en vergoedingen	<u>16.753</u>
Totaal bezoldiging 2018	96.301
Totaal bezoldiging 2017	94.068

Vereniging Dokters van de Wereld

Begroting 2019

Baten	Gerealiseerd 2018	Begroot 2018	Begroot 2019
Baten van particulieren	606.578	495.600	576.500
Baten van bedrijfsleven	12.134	90.900	15.000
Baten van vermogensfondsen	619.983	746.750	614.000
Baten van loterijorganisaties	1.055.043	800.500	501.100
Baten van subsidies van overheden	91.049	63.000	53.000
Baten van andere fondsenwervende org.	0	0	
Som van de geworven baten	2.384.787	2.196.750	1.759.600
Overige baten (incl. rente)	38.659	34.993	39.393
Totaal beschikbaar voor doelstelling	2.423.446	2.231.743	1.798.993
Lasten			
Besteed aan doelstellingen			
Voorlichting/bewustmaking	227.932	295.891	252.654
Vorbereiding en coördinatie	-	-	
Structurele hulp	1.305.258	1.501.402	1.516.523
Noodhulp	0	0	20.094
	<u>1.533.190</u>	<u>1.797.293</u>	<u>1.789.271</u>
Werving baten			
Kosten eigen fondsenwerving	383.500	343.940	461.775
	<u>383.500</u>	<u>343.940</u>	<u>461.775</u>
Beheer en administratie			
Beheer en administratie	73.690	61.424	74.915
	<u>73.690</u>	<u>61.424</u>	<u>74.915</u>
Totale bestedingen	1.990.380	2.202.657	2.325.961
Overschot /tekort	433.066	29.086	-526.968

Amsterdam, 21 mei 2019

Anton Teunissen
Voorzitter

Hans van Rooijen
Penningmeester

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Vereniging Dokters van de Wereld te Amsterdam.

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Dokters van de Wereld te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging Dokters van de Wereld per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de staat van baten en lasten over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging Dokters van de Wereld zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

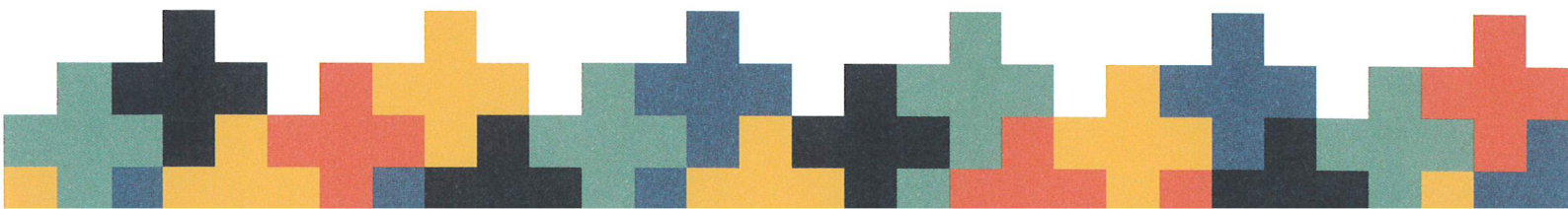
B. Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarrapport andere informatie, die bestaat uit het bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Oranje Nassaulaan 1
1075 AH Amsterdam
Postbus 53028
1007 RA Amsterdam

Telefoon 020 571 23 45
E-mail info@dubois.nl
www.dubois.nl
KvK nummer 34374865

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen, of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze controleverklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 31 mei 2019

Dubois & Co. Registeraccountants

Origineel getekend door:
J.J.H.G. Stengs RA